

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лісового господарства та екології
Кафедра екології

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

Бабійчук Іван Михайлович

УДК 658.003.1

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Оцінка впливу на довкілля звіроферми (розведення норки) ТОВ «Профуна»
с. Сінгури, Житомирського району

101 «Екологія»

Подається на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»
кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело

_____ **І. М. Бабійчук**
(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи
Піциль А. О.
к.с-г.н., доцент

Житомир – 2023

АНОТАЦІЯ

Бабійчук І. М. Оцінка впливу на довкілля звіроферми (розведення норки) ТОВ «Профуна» с. Сінгури, Житомирського району .– Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 101 – Екологія. – Поліський національний університет, Житомир, 2023.

У даній кваліфікаційній роботі наведені результати впливу на довкілля планованої діяльності звіроферми (розведення норки) ТОВ «Профуна» с. Сінгури, Житомирського району. Наведені причини порушення правових та екологічних норм положення чинного Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Ключові слова: довкілля, планова діяльність, звіроферма, забруднення, джерела викидів, процедура оцінки впливу, порушення, відмова, закриття.

Abstract

Babiyhuk I. M. Environmental impact assessment of the animal farm (mink breeding) of the «Profuna» company in the village Singury, Zhytomyr district– Manuscript qualification work.

Qualification work for the bachelor in ecology in specialty 101 Ecology. – Polissya National University, Zhytomyr, 2023.

This qualification work presents the results of the environmental impact of the planned activity of the animal farm (mink breeding) of the «Profuna» company in the village of Singury, Zhytomyr district. The reasons for violation of the legal norms of the provisions of the current Law of Ukraine «About environmental impact assessment».

Keywords: environment, planned activity, animal farm, pollution, emission sources, impact assessment procedure, violation, refusal, closure.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ЗВІРІВНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	7
1.1. Обсяги виробництва хутра норки в розрізі окремих країн	7
1.2. Особливості впливу норкових ферм на довкілля	8
Висновки до розділу 1	11
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІЇ ОБ'ЄКТУ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ ПРОВАДЖЕННІ ПЛАНОВОЇ	12
2.1. Опис місця планованої діяльності	12
2.2. Види та кількість очікуваних відходів, викидів (скидів), забруднення води, повітря в результаті планової діяльності	15
2.2.1. Види та кількість очікуваних відходів при провадженні планованої діяльності	15
2.2.2. Оцінка забруднення води при провадженні планованої діяльності. Підземні води	17
2.2.3. Оцінка за кількістю викидів забруднюючих речовин, у т.ч. парникових газів у повітря при провадженні планованої діяльності	18
2.4. Методика розрахунків	20
Висновки до розділу 2	21
РОЗДІЛ 3. ФАКТОРИ ДОВКІЛЛЯ, ЯКІ ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ З БОКУ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ПРОФУНА	23
3.1 Вплив планової діяльності ТОВ «ПРОФУНА» на фактори довкілля, що найбільше зазнають впливу	23
3.2. Причини закриття ТОВ "ПРОФУНА" за результатами проведеної оцінки впливу на довкілля	25
Висновки до розділу 3	30
ВИСНОВКИ	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.	33
ДОДАТКИ	38-46

ВСТУП

Відповідно Закону України про « Оцінку впливу на довкілля», для здійснення запланованої діяльності тваринницькі підприємства повинні отримати звіт з оцінки впливу на довкілля, але крім того, перелік документів для отримання ліцензії включає звіт з оцінки впливу на довкілля та громадське обговорення звіту.

Світовий банк відносить виробництво хутра до п'ятірки найбільш забруднених галузей токсичними важкими металами. Зараз в країнах Європейського Союзу впроваджується законодавство про заборону виробництва хутра як жорстокого та екологічно шкідливого виробництва. Запровадження згаданих заборон у цих країнах загрожує перенесенням в Україну небезпечних хутрових ферм. Це може призвести до екологічних проблем, у тому числі через слабкі системи екологічного контролю.

Основні проблеми в галузі тваринництва:

- жорстокі умови утримання тварин:
- маленькі клітини, неприродне середовище, скорочена тривалість життя;
- сильні ураження електричним струмом ротової порожнини та заднього проходу, отруєння газом, ін'єкційними отрутами;
- забруднення навколишнього середовища: фекаліями, відходами тваринницьких ферм які потрапляють у ґрунт, водойми та підземні води.
- ризики для здоров'я людини: великі тваринницькі ферми є об'єктами підвищеної екологічної небезпеки, оскільки забруднюють повітря, ґрунт і воду вірусами та бактеріями, стійкими до антибіотиків і смертельними для людини.

Мета роботи – оцінити вплив на довкілля звіроферми (розведення норки) ТОВ «Профуна» с. Сінгури, Житомирського району.

Для досягнення вище наведеної мети ставили наступні завдання:

- вивчити планову та поточну діяльність ТОВ «Профуна» с. Сінгури, Житомирського району;

– оцінити за видами та кількістю утворення та накопичення різноманітних відходів, скидів, забруднення водних джерел, атмосферного повітря, земельних ресурсів, при провадженні планованої та поточної діяльності ТОВ «Профуна», Житомирського району ;

– дослідити вплив на фактори довкілля при реалізації планованої діяльності з розведення норки на звірофермі ТОВ «Профуна», розташованої за межами населеного пункту на території Житомирського району та визначити допустимі чи обґрунтувати недопустимість провадження планованої діяльності та визначити екологічні умови її впровадження;

– проаналізувати причини закриття ТОВ «ПРОФУНА» за результатами проведеної оцінки впливу на довкілля.

Об'єкт дослідження – планова та поточна діяльність звіроферми ТОВ «Профуна», розташованої за межами населеного пункту на території Житомирського району.

Предмет дослідження – вплив на довкілля при реалізації планованої діяльності з розведення норки на звірофермі ТОВ «Профуна.

Для виконання поставлених завдань використовували методи аналогії та математичного моделювання, аналітичні, описові, аналіз експертних оцінок, звітів, методи аналогії.

Перелік публікацій:

1. Бабійчук І. М. Вплив сільськогосподарських підприємств на довкілля. Міжнародна науково-практична конференція молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки» (11-12 травня 2023 року м. Рівне) – : Видавництво «Національний університет водного господарства та природокористування», 2023. С 59–61.

2. Гайворонський А. О., Дурицький М. О., Бабійчук І. М. Огляд стану водного господарства Житомирської області. Екологія. Наука. Практика – 2022 Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Житомир, 21 травня 2022 року. Житомир. – « Поліський національний університет », 2022. С. 10–12

Практичне значення результатів Результати бакалаврської роботи можуть бути використані для розробки та планування заходів щодо зменшення негативного впливу норкових ферм на навколишнє середовище.

Структура та обсяг роботи: кваліфікаційна робота включає 47 сторінки друкованого тексту 4 таблиці, 4 рисунка та 60 джерел літератури та 1 додатка.

РОЗДІЛ 1

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ЗВІРІВНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

1.1. Обсяги виробництва хутра норки в розрізі окремих країнах

Близько 80 – 85% хутряної сировини, виставленої на світовому хутровому аукціоні, становлять шкури клітинних хутрових звірів і лише 15-20% - дикі тварини, добуті мисливським шляхом.

Зараз 50% світового виробництва хутра припадає на Європу, з них: За даними Міжнародної федерації хутра, існує 5000 ферм у 22 країнах Європи [1].

Найбільшими виробниками хутра в Європі є Данія, Польща, Голандія та Фінляндія (див. табл. 1). [2]

Найбільшу частку загальної хутряної сировини з Європи становлять шкури норки. Найвищий рівень вирощування норок у Данії, на яку припадає майже 45% європейського хутра або 29% світового хутра, таблиця 1.,[5].

Таблиця 1

Обсяги виробництва хутра норки в розрізі окремих країн

№ п/п	Країна	Обсяг виробництва, тис. шт. нарік	Обсязі виробництва, %
1	Данія	17000	28
2	Китай	17000	28
3	Польща	5000	8,2
4	Голандія	4000	6,6
5	США	3400	6,4
6	Фінляндія	2000	3,3
7	Греція	1800	3,0
8	Литва	1600	2,6
9	Канада	1500	2,5
10	Швеція	800	1,3
11	Україна	630	1.0

Щороку 1500 данських хутряних ферм вирощують понад 16 мільйонів шкур норки⁴¹. За даними Данської ради з питань сільського господарства та продовольства, ця цифра наближається до 19 мільйонів шкурок норки. [7].

Що стосується України, то зараз в країні реально працює лише 10 звіроферм, хоча, за даними Мінагрополітики, зареєстровано 37 підприємств з вирощування хутрових звірів.

Шість із 10 тваринницьких ферм збудовано за останні сім років.

Сучасні технології. Інвестиції в сектор за останні сім років склали понад 106 мільйонів доларів. У 2018 році в Україні виготовили близько 850 тис. хутра, що майже на 35% більше, ніж у попередньому році. Їх За ринковою ціною він коштує близько 70 мільйонів доларів [6].

Видовий склад хутрових звірів України: норка – 99,5 %; песець – 0,4 %; нутрія – 0,07 %; лисиця – 0,03 %. Варто зазначити, що норки, які вирощуються в Україні, є американськими, імпортованими з Данії. які спеціально селекціоновано для кліткового утримання.

Майже 100% шкурок норки, отриманих в Україні, відправляються на хутряні аукціони Копенгагена, Північної Америки та Фінляндії. Продукція України на світовому ринку становить лише 1% світового виробництва, а кількість тваринницьких ферм – близько 0,2% світового [4].

1.2. Особливості впливу норкових ферм на довкілля

Зараз в Україні офіційно працює 37 хутряних ферм. За даними Національного статистичного управління, понад 95 відсотків хутрових тварин, забитих заради хутра в Україні, становлять норки.

Їхні відходи містять високі концентрації азоту та фосфору. Надлишок азоту і фосфору є одними з найбільш поширених форм забруднення води. Якщо відходи з хутряних ферм не утилізуються належним чином, хімічні речовини, що містяться в них, можуть забруднити місцеве водопостачання, скинути в ґрунт і просочитися в ґрунтові води.

Коли рівні азоту та фосфору є достатніми, вода може стати евтрофною («цвіте»), знижуючи рівень кисню та спричиняючи море риби.

Європейська комісія вважає забруднення повітря однією з головних екологічних проблем дублення, оскільки під час стандартних операцій процесу вивільняються токсичні та неприємні запахи [3].

Після забою тварин на хутряних фермах за допомогою таких методів, як удушення в газовій камері, смертельна ін'єкція, відривання шиї чи заднього проходу або легкі електричні розряди, іноді шкіру здирають з тіл тварин, коли вони ще при свідомості.

Після цього шкуру тварини відправляють на дублення, а іноді й на подальшу обробку – фарбування, відбілювання тощо.

Речовини, які зазвичай використовуються при дубленні шкіри, це формальдегід і хром, обидва вони занесені до списку канцерогенів і токсинів, шкідливих для здоров'я людини. Інші речовини, занесені до списку токсичних хімікатів, що використовуються або виділяються в процесах дублення та фарбування, включають алюміній, аміак, хлор, хлорбензол, мідь, етиленгліколь, свинець, метанол, нафталін, сірчану кислоту, толуол і цинк.

У Європейському Союзі діяльність промислових ферм регулюється положеннями Директиви 2010/75/ЄС про промислові викиди щодо комплексного запобігання та контролю забруднення [6].

В Україні тваринництво (тваринницькі комплекси та птахофабрики з виробничою потужністю понад 5 тис. голів) згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 27.07.1995 р. № 554 віднесено до категорій підприємств підвищеної екологічної небезпеки.

Експерти Всеукраїнської екологічної спілки визначили основні екологічні ризики діяльності промислових тваринницьких підприємств: [7].

- великі тваринницькі ферми - об'єкти підвищеного екологічного ризику;

- негуманні та неналежні умови утримання тварин: тісні клітини, неприродне середовище (тварин живуть в умовах, що не відповідають їх

біологічним, видовим та індивідуальним особливостям), скорочена тривалість життя;

- жорстока розправа: ураження струмом, отруєння чадним газом;
- нормативи, що базуються на чисельності худоби, не визначають максимальну кількість худоби, яку можна одноразово утримувати на фермі;
- гній норок викидають на найближче поле фекалії та сеча, що потрапляють у ґрунт, можуть призвести до забруднення ґрунтових вод і призвести до евтрофікації («цвітіння»), зниження рівня кисню та викликання втоми риб;
- крім газів, що виділяються з екскрементами хутрових звірів, забруднення повітря також утворюється при спалюванні їх трупів - оксиди вуглецю, оксиди азоту, діоксид сірки, хлорна кислота, леткі органічні сполуки, зважені частинки та важкі метали;
- покладатися на екстенсивне сільське господарство, використовувати багато штучних добрив і серйозно забруднювати повітря, ґрунт і воду;
- руйнування родючого ґрунту внаслідок будівництва, або зниження його родючості (фекалії, фекалії, сеча);
- при внесенні в ґрунт великої кількості гною відбувається фосфатування ґрунту та забруднення важкими металами
- ризики для здоров'я людини: мікробне забруднення навколишнього середовища (часто стійкі до антибіотиків мікроорганізми), сенсibiliзація та кумулятивні ефекти;
- зниження туристичної привабливості та рекреаційного потенціалу території. [6,7,8].

У зв'язку з цим мешканці населених пунктів, які проживають поблизу хутрянних виробництв, часто скаржаться на посилення неприємного запаху, алергічні реакції, респіраторні захворювання, мігрень, порушення сну. Крім того, забруднення може навіть викликати лейкемію та інші форми раку у людей. Токсичні речовини можуть поглинатися шкірою або повітрям, а потім

залишатися в організмі протягом двох десятиліть, викликаючи хронічні наслідки для здоров'я. [8].

Крім того, хутряні ферми створюють багато відходів, знижують родючість ґрунту та забруднюють ґрунт шкідливими речовинами, повідомляє НААН

Зазначимо, що хутрове господарство в усьому світі входить до п'ятірки найгірших галузей на Землі з точки зору забруднення ґрунту важкими металами. [6].

Водночас хутряні ферми активно забруднюють повітря. Відходи тваринного походження, зокрема, можуть просто вивозитися на звалища або сільськогосподарські угіддя, виділяючи шкідливі речовини в повітря. Крім того, найпоширенішим методом утилізації трупів тварин є спалювання, при якому виділяються чадний газ, соляна кислота та оксиди азоту. Отже, екологічний ефект від виробництва 1 кг хутра такий же, як і викиди автомобіля, який проїхав 1250 км., [8].

Висновки глави 1:

У цьому розділі викладені обсяги виробництва хутра норки в розрізі окремих країнах, особливості впливу норкових ферм на довкілля та екологічні фактори навколишнього середовища.

РОЗДІЛ 2.

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІЇ ОБ'ЄКТУ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ ПРОВАДЖЕННІ ПЛАНОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Опис місця планованої діяльності

Звіроферма ТОВ "Профуна" розташована в центрі Житомирського району Житомирської області, на землях населеного пункту Сінгури за межами населеного пункту, приблизно в 1,4 км на південний захід від залізничної станції Пряжів та в 12 км від міста Житомир. Відповідно до містобудівних умов та обмежень для звіроферм на території Житомирського району, ця ділянка визначена як територія колишньої звіроферми.

Земельна ділянка, що перебуває у власності ТОВ "Профуна" (див. Рисунок 1-2), має площу 9,8311 га і включає в себе наступне:

- Площа земельної ділянки, що розглядається, на якій розташована звіроферма (сарай з міжсарайним простором), становить 3,259 га;

- використовується як господарська територія та територія для підсобного виробництва; місце розташування території для карантину підстилки (зберігання добрив) - 4,6805 га;

- використовується для вирощування сільськогосподарських культур - 3,765 га;

- територія, що використовується як кухня для приготування кормів, близько 1 км від звіроферми - 1,8916 га;

ТОВ "Профуна" займається розведенням норок. Продукцією є норка, придатна для виробництва хутряних виробів. Запланована річна потужність звіроферми - 9700 стандартних самок норок, кількість щенят в одному приплоді може досягати семи, тобто поголів'я норок може досягати 80 000 голів, у тому числі 9500 самок, 6500 молодняка і 4000 самців. Норок вирощують традиційним способом, у вольєрах, що складаються з кліток.

Хутрові ферми є закритими. Територія огорожена і впорядкована з центральним під'їздом, брукованими пішохідними доріжками навколо будівель

і для пішоходів, дезінфекційними бар'єрами на в'їздах та ізольованими зонами. Ділянка має два в'їзди (виїзди), один з яких є існуючою дорогою з твердим покриттям. Виробнича зона з норками, територія, де зберігається компост для підстилки та інші матеріали, побутові приміщення та виробничі потужності є власністю ТОВ "Профуна".

Норки вирощуються в традиційному стилі в кліткових сараях. Територія звіроферми має два під'їзди (один з яких досі існує) для технічного транспорту та пожежних машин. На території встановлено технічне обладнання: водопостачання, водовідведення та електрика.

Продукція "Профуни" на 100% експортується. Видалений підстилковий матеріал (норковий гній) з-під кліток вручну завантажується на трактор і вивозиться для тимчасового накопичення на карантинний майданчик для підстилки (гноєсховище) на території підприємства. Один з двох бункерів для зберігання гною (дві одиниці) досі існує і являє собою монолітну залізобетонну конструкцію стін і підлоги, розміром 25*8 м і висотою 1,25 м.

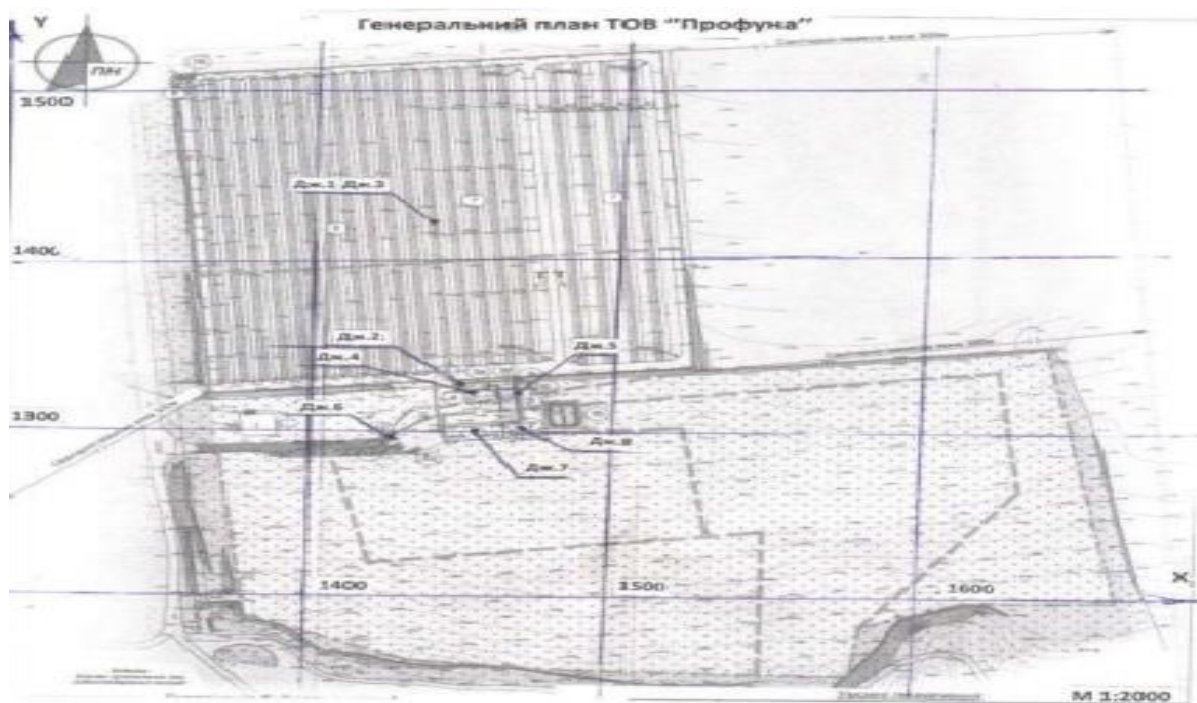


Рисунок 2

Експлікація джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря:

№1- неорганізований (випли для вивок, 23 од.);
 №2 - установка Кеті для підігріву води, працює на дизпаливі;
 №3 - неорганізоване, газова камера, працює на бензині;
 №4 - труба дизель-генератора;
 №5- димова труба печі типу "буржуйка", працює на дровах;
 №6 - неорганізоване (дебар'єрна яма);
 №7,8 - неорганізоване , майданчик для карантування підстилкового гною (гносковище)

Рис. 1–2. Карта схема звіроферми ТОВ «ПРОФУНА»

2.2. Види та кількість очікуваних відходів, викидів (скидів), забруднення води, повітря в результаті планової діяльності.

2.2.1. Види та кількість очікуваних відходів при провадженні планованої діяльності

В результаті запланованої діяльності утворюються такі відходи: тверді побутові відходи, трупи тварин (падло), гній, паливна зола та пакувальна плівка.

Розрахунки були зроблені відповідно до норм утворення твердих побутових відходів у населених пунктах України (див. Додаток А). Запланована кількість працівників - 80 осіб.

Відповідно до норм накопичення твердих побутових відходів, середньорічне накопичення ТПВ на одного працюючого на підприємстві становить 75 кг/рік. Таким чином, утворюється $75 \cdot 80 / 1000 = 6$ т/рік твердих побутових відходів.

Тушки (трупи тварин). Для збору та утилізації трупів тварин існують потужності для тимчасового зберігання трупів у герметичних холодильних установках. Подальша утилізація трупів здійснюється за контрактом зі спеціалізованими підрядниками.

Гній (норковий послід). Гній вручну видаляється з кліток, завантажується на трактори та транспортується на станцію карантину гною (гноєсховище) на території свинокомплексу для тимчасового зберігання.

Загальний обсяг гною становить 90 м³/рік. Подальше використання підстилкового гною здійснюється за контрактом зі спеціалізованими компаніями.

Зола. Кількість відходів, що утворюються при спалюванні палива, залежить від частки золи в паливі та димових газах. 0,086 тонни паливної золи на рік збирається і накопичується в герметичних зольниках перед транспортуванням на територію підприємства для використання в якості добрива,

пакувальна плівка (поліетилен низького тиску некондиційної якості) - кількість відходів визначається на основі фактичних даних і становить 0,254 т на рік, яка передається на утилізацію ТОВ "Еко Захист - Україна".

Загальна характеристика та кількість відходів від хутрових ферм представлена в Таблиці 2.

Таблиця 2.

Характеристика та кількість відходів, що утворюються при роботі звіроферми

Найменування відходів згідно ДК 005-96	Місце утворення відходів	Код відходів	Клас небезпеки відходів	Кількість відходів т/рік	Періодичність утворення відходів	Місце тимчасового зберігання
Відходи комунальні (міські) змішані, у т.ч. сміття з урн	Адміністративні та побутові приміщення	7720 .3.1. 01	IV клас, небезпечні в епідеміологічному плані	6,000	Протягом року	Контейнер металевий для сміття, V-1м ³
Тварини здохлі	Шеди	0125 .3.1. 01	IV клас, небезпечні в епідеміологічному плані	0,998	Протягом року	Холодильні Установки закритого типу для тимчасового Зберігання туш
Шлак паливний	Опалювальні печі	4010 .2.8. 01	IV клас	0,086	Опалювальний сезон	Спеціалізоване місце
Поліетилен низького тиску	При отриманні кормів	2416 .3.1. 02	III клас	0,254	Протягом року	Спеціальне місце

2.2.2. Оцінка забруднення води при провадженні планованої діяльності. Підземні води.

Вода для виробничих та побутових потреб постачається з підземних водоносних горизонтів за допомогою артезіанських свердловин; "Профуна" володіє двома свердловинами:

1) № 1/21: розташована на території заводу з виробництва кормів для норок, у східній частині околиці села Цінгури, за 69 м на захід від будівлі заводу. Використовується для питних, санітарно-гігієнічних та виробничих потреб. Глибина - 70 м, дебіт - 3,5 м³/год.

2) № 2/20 - розташований на північному сході села, на території звіроферми. Цінгли, за 15 м на північ від існуючої огорожі звіроферми; глибина - 80 м, дебіт - 4,2 м³/год. Вона призначена для постачання води для виробництва і не використовується для питних або санітарно-гігієнічних цілей, тому санітарно-захисна зона не встановлена. Найближчі діючі штучні свердловини розташовані на відстані 360 м від свердловини 2 та 1560 м від свердловини 1. Карта стану штучних свердловин за планом ASD.

М 1:25000 показана на рисунку 3.

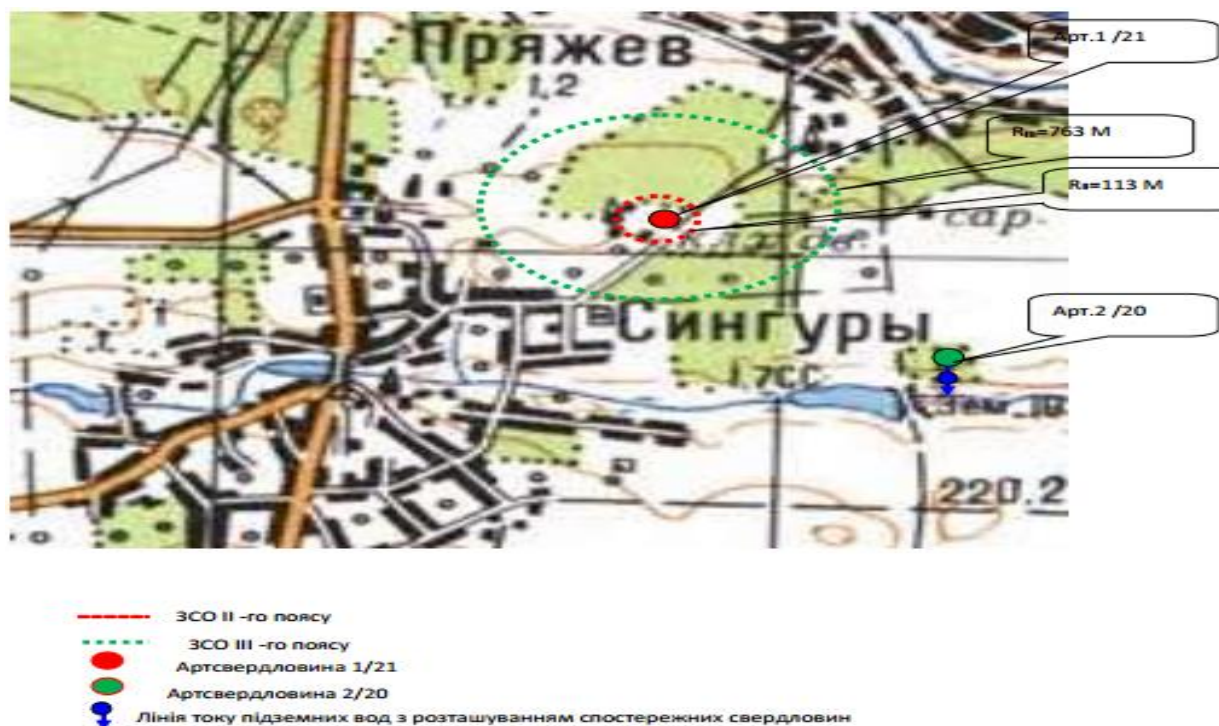


Рис.3. Ситуаційна карта-схема розташування артезіанських свердловин з ЗСО
 М 1:25000

2.2.3. Оцінка за кількістю викидів забруднюючих речовин, у т.ч. парникових газів у повітря при провадженні планованої діяльності

На ділянці передбачені наступні стаціонарні джерела викидів

- 1 - Fugitive (сарай для норок, 23 одиниці);
- № 2: водонагрівач "Кент", що працює на дизельному паливі;
- № 3 - "Fugitive", газова камера, працює на бензині;
- № 4 - димова труба дизель-генератора;
- № 5 - димохід печі на дровах; - № 5 - димохід печі на дровах; - № 5 - димохід печі на дровах;
- № 6 - неорганізовано (яма з дебар'єром);
- 7 та 8 - неорганізовані, майданчики для карантину підстилки (гноєсховища) Див. рис. 4.

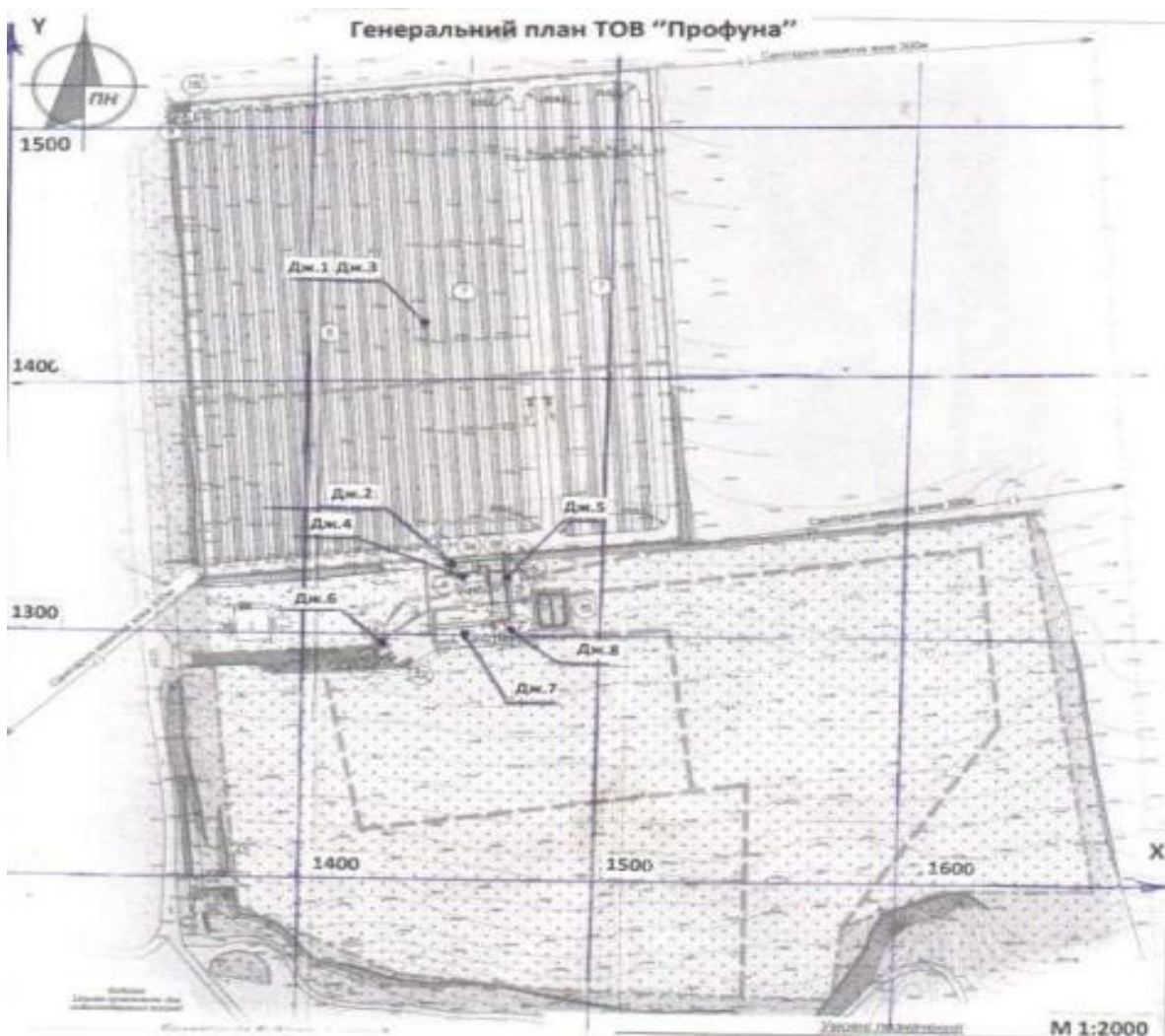


Рисунок 4. Генплан джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел.

Кількісна характеристика забруднюючих речовин визначається розрахунковими методами відповідно до галузевих стандартів з проектування технологій, методологія та розрахунки яких представлені та детально описані в Додатку А та Розділі 2.4.

Кількість стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря на ТОВ "Профун" становить вісім, три з яких є організаційними. Найбільш поширені та шкідливі забруднюючі речовини наведені в Таблиці 3-4.

Таблиця 3

Найбільш поширені забруднюючі речовини

№ з/п	Забруднююча речовина	Фактичний обсяг викидів (т/рік)	Потенційний обсяг викидів (т/рік)	Порогові значення потенційних викидів для взяття на державний облік (т/рік)
1	Оксид вуглецю	0,00367	0,00369	1,5
2	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок, в т.ч.:	3,05756	3,05757	3,00000
3	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок	3,04816	3,04716	3
4	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (Натрію хлорид)	0,0204	0,0107	1
5	Оксиди азоту (у перерахунку на діоксид азоту [NO + NO ₂])	0,1120	0,11120	1
6	Діоксид та інші сполуки сірки,	0,09777	0,0977	2,00000
7	Сполуки сірки (Кислотасульфамінова)	0,010	0,0104	2
8	Діоксид та інші сполуки сірки(Метилмеркаптан)	0,00565	0,00565	2
9	Сірки діоксид	0,00660	0,00660	1,5
10	Сірководень(H ₂ S)	0,050	0,050	0,03
	Усього	3,305406	3,205406	

Таблиця 4

Небезпечні забруднюючі речовини та інші забруднюючі речовини,
присутні у викидах об'єкта

№ з/п	Забруднююча речовина	Фактичний обсяг викидів (т/рік)	Потенційний обсяг викидів (т/рік)	Порогові значення потенційних викидів для взяття на державний облік (т/рік)
1	Органічні аміни	0,1615	0,1615	0,30000
2	Диметиламін	0,1615	0,1615	0,01
3	Неметанові леткі органічні сполуки	0,00565	0,00565	1,50000
4	Фенол	0,00565	0,00565	0,1
5	Вуглецю діоксид	24,847	24,847	500
6	Метан	6,24022	6,24022	10
7	Аміак	0,323	0,323	1,5
8	Неметанові леткі органічні сполуки,	0,09690	0,09690	1,50000
9	Неметанові легкі органічні сполуки (Альдегід пропіоновий)	0,0444	0,0444	1,5
10	Неметанові легкі органічні сполуки (Кислота капронова)	0,0525	0,0525	1,5
	Усього	31,50736307	31,50736307	

За результатами розрахунків валові викиди забруднюючих речовин в атмосферу від стаціонарних джерел складе 34,98 т/рік, у т.ч. парникові газы, до яких відносяться вуглецю діоксид, закис азоту, метан – 31,10 т/рік.

2.4. Методика розрахунків

З метою прогнозування впливу планованої діяльності на навколишнє середовище було проведено детальний аналіз компонентів довкілля звіроферм та територій, на які потенційно може вплинути планована діяльність. Для цього було проведено низку аналітичних, розрахункових, фахових та експериментальних досліджень, а також використано дані уповноважених установ, зокрема

- Органічна оцінка - візуальний огляд ділянок звіроферми та територій, що потенційно зазнають впливу планованої діяльності;

- Експертна оцінка - врахування думок кваліфікованих експертів та спеціалістів; та

- Дані про культурну спадщину в межах території планованої діяльності;
- Дані про поверхневі водні об'єкти в межах території планованої діяльності;
- Дані про кліматичні та метеорологічні характеристики і фонові концентрації забруднюючих речовин в атмосферному повітрі в районі планованої діяльності, надані Гідрометеорологічною службою;
- Розрахункові методики визначення викидів шкідливих речовин в атмосферу, системи водопостачання та водовідведення відповідно до затверджених до застосування методик;
- Розрахункові методи з використанням програмного комплексу EOL+ та наявних методичних рекомендацій, рекомендованих до використання Міністерством екології та природних ресурсів України;
- Експериментальні дослідження;
- Вивчення досвіду аналогічних звірогосподарств;
- Матеріали звіту ТОВ "Профуна" про обстеження земельної ділянки (з метою встановлення ґрунтового покриву та виявлення ґрунтів, що становлять особливу цінність);
- з урахуванням наявності спільнот; матеріали експертних висновків щодо рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення та охороною, популяцій рослин і тварин, шляхів міграції диких тварин та прольотів птахів; оцінка впливу планованої діяльності на місцезнаходження та шляхи міграції об'єктів планованої діяльності.

Крім того, були застосовані методи аналогічного та математичного моделювання, які представлені в Додатку А.

Висновки до розділу 2:

1. В розділі стисло наведена характеристика поточної виробничої діяльності, наведена характеристика технологічних процесів, охарактеризовані земельні ділянки на яких розташована звіроферма.

2. Дана оцінка за видами та кількістю утворених відходів, скидів, забруднення водних джерел, атмосферного повітря, при проведенні робіт при планованій діяльності.

3. Представлена різноманітна методика та методи розрахунків забруднюючих речовин яка використовувались при написанні, та аналізі показників впливу на навколишнє середовище.

РОЗДІЛ 3.

РОЗДІЛ 3. ФАКТОРИ ДОВКІЛЛЯ, ЯКІ ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ З БОКУ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ПРОФУНА».

3.1. Вплив планової діяльності ТОВ «ПРОФУНА» на фактори довкілля що найбільше зазнають впливу.

Компонентами навколишнього природного середовища, на які впливає планова діяльність, ТОВ «ПРОФУНА» є: - повітряне середовище; - водне середовище; - ґрунтовий покрив. Основними видами впливу запланованої діяльності на навколишнє середовище є: - викиди шкідливих речовин в атмосферу; - розміщення відходів; - скидання стічних вод.

Вплив планової діяльності найбільш гостро проявляється у забрудненні земель водного фонду, водного об'єкта (ставок) р. Волиця (приток річки Гуйва), яка безпосередньо межують із звірофермою.

Забруднення повітряного середовища від діяльності звіроферми буде розповсюджуватись на території села Сінгури та села Пряжів в частині використання (експлуатації) стаціонарних неорганізованих джерел викидів. За результатами перевірки Державною екологічною інспекцією Поліського округу, окрім зазначених шедів № 1,2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 встановлена наявність додаткових шедів № 11, 12, 13, 14, 15 та 16, призначених для вирощування хутрових тварин - норок, орієнтовною кількістю по 1000 голів в кожному шеді.

Таким чином, з огляду на збільшення загальної кількості джерел викидів на відповідному об'єкті ТОВ «ПРОФУНА» було зобов'язано вчинити дії, направлені на внесення змін до раніше отриманого дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами № 1822086501-239 від 23 березня 2019 року або отримати окремий дозвіл на нові джерела викидів - шеди № 11-16.

Однак, підприємство не вчинено зазначені вище дії тобто, ТОВ «ПРОФУНА» здійснюються викиди забруднюючих речовин в атмосферне

повітря внаслідок використання шедів № 11-16 (з огляду на утримання в них норок), які не включені до переліку неорганізованих джерел викидів, визначених у раніше отриманих дозволах на викиди забруднюючих речовин та за відсутності окремого дозволу на такі викиди, що є порушенням вимог чинного законодавства України підприємство повинні були вживати організаційних, економічних, технічних та інших заходів для забезпечення дотримання вимог, передбачених стандартами екологічної безпеки, нормативно-правовими актами в галузі охорони атмосферного повітря та дозволами на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Статтею 10 Закону України "Про охорону атмосферного повітря" визначено, що підприємства, установи, організації та громадяни є основними суб'єктами господарської діяльності, які здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, діяльність яких пов'язана з впливом на їх стан фізичних і біологічних факторів. контролюються і постійно реєструються склад забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, а також рівень фізичних впливів. Здійснення охоронних заходів не повинно призводити до забруднення ґрунтів, водойм та інших природних об'єктів.

Крім того, з метою дотримання вимог діючого законодавства ТОВ "ПРОФУНА" зобов'язане забезпечити проведення робіт по проектуванню та здійсненню заходів щодо організації відповідного виду санітарно-захисної зони на кожному із зазначених вище об'єктів, що ним на даний момент не здійснено.

Зі сторони населеної території відсутня смуга зелених насаджень, яка повинна бути не менше 30 м, відповідно до ДБН Б.2.4-4-97 Планування та забудова сільських поселень. Планування і забудова малих сільськогосподарських підприємств та селянських (фермерських) господарств;

Діяльність ТОВ "ПРОФУНА" здійснюється без організації санітарно-захисних зон і проведення, що є порушенням вимог Закону України "Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення".

Зазначимо згідно плану забудови діяльність звіроферми здійснюватиметься безпосередньо в зоні 50-метрової прибережної захисної

смуги , що орендується (земельна ділянка загальнодержавного водного фонду (ставок) для рибогосподарських потреб загальною площею 17, 85 га в тому числі 9, 9715 га – під водою 7, 9005 та прибережної захисної смуги). Відстань від об'єкту будівництва до водного об'єкту складає 30–36 метрів. Фактично ТОВ "ПРОФУНА" проводила будівельні роботи на землях водного фонду, в тому числі в межах прибережної захисної смуги, що заборонено чинним законодавством України.

3.2. Причини закриття ТОВ "ПРОФУНА" за результатами проведеної оцінки впливу на довкілля.

Процедура оцінки впливу на довкілля (далі ОВД) була розпочата 25.04.2020 шляхом оприлюднення повідомлення про плановану діяльність (реєстраційний номер 20194243523/10829).

З дня офіційного оприлюднення повідомлення протягом 20 - ти робочих днів до Управління надійшли зауваження та пропозиції ' до повідомлення щодо розширення звіроферми по розведенню норок за межами населеного пункту на Житомирського району від «Екобезпека» від 15.05.2020 №1505/1, 51 були пере направлені суб'єкту господарюванню (лист Управління 17.05.2020 №1608/3-3/4-4-1282).

У процесі громадського обговорення звіту ОВД, протягом 25 робочих днів, до управління надійшли письмові зауваження та пропозиції' від об'єднання «Екобезпека», Всеукраїнської; екологічної ліги, громадян с. Сінгури, у період громадських обговорень звіту управлінням взято до уваги.

Відповідно до частини першої статі 9 Закону уповноважений територіальний орган видає висновок з оцінки впливу на довкілля яким виходячи з оцінки впливу на довкілля плановано діяльності визначає екологічні умови провадження планової діяльності. За результатами опрацювання звіту , який ми висвітлили в 2 розділі , розробленого ПП «Матрикс Груп», встановлені наступні зауваження:

1. У звіті не в повному обсязі представлен опис технологічного процесу планованої діяльності із зазначенням усіх чинників впливу на навколишнє

середовище, у тому числі на здоров'я населення, з урахуванням кумулятивних ефектів а саме:

- яка кількість норок підлягає умертвінню у сезон, яким чином і де буде проводитися знімання шкірок з тушок норок, поводження з тушками норок після умертвіння та знімання шкірки (з представленням відповідних документів);

- яким чином і де відбувається заправлення дизельним паливом баків підігрівача води «Kent», дизель генератора, трактора, та навантажувача;

- яким чином планується організувати поводження (збір, зберігання, вивезення) з гноєм у в результаті спалаху інфекційних захворювань у норок на фермі,

- яким чином буде збиратися фільтрат у гноєсховищах (враховуючи що гноєсховища незахищені від потрапляння атмосферних опадів) та рішень щодо поводження з фільтратом (гноївкою);

- яким чином буде здійснюватися збір дощових вод, з території ферми та майданчика для паркування техніки і проектованої автостоянки, їх очищення та відведення (скид).

- 2. У розділі 1.4 звіту не у повному обсязі не надано інформацію та розрахунок кількості утворення, класифікації та заходів щодо зберігання та утилізації усіх видів відходів, (відходи будівництва та знесення будівель і споруд, фарби, лаки, тушки норок після умертвіння та знімання шкірки, батареї свинцеві або відпрацьовані, масла та мастила, тощо)., ст. 17 Закону України «Про Відходи»

3. У розділі 1.2. «Опис характеристики діяльності» звіту при розрахунках нормативного водопостачання представлені розрахунки водоспоживання:

- лише для 10 працівників, в той час коли кількість працюючих на підприємстві згідно з матеріалами звіту планується до 80 працівників ;

- лише для 30555 гол. норок, коли у звіті зазначено, що на зверофермі планується утримувати до 80000 гол. норок.

Як наслідок невірно проведено помісячний нормативний розрахунок загальних показників водокористування і водовідведення .

4. У звіті не представлено баланс водопостачання та водовідведення з зазначенням кількості води, яка буде використовуватися на питні, санітарно гігієнічні, виробничих пожежні потреби і з якої саме артезіанської свердловини (№ 1/21 (яка розташована на території цеху виготовлення кормів для норок) №2/20 (розташована на території звіроферми) на потреби буде проводитися водопостачання, у тому числі і для напування норок. Відсутні данні щодо рекомендованих заходів з раціонального використання водних ресурсів та характеристики господарсько-побутових та дощових стоків.

5. Не вказані впливи запланованої господарської діяльності на гідрологічні та гідрогеологічні параметри водного об'єкта не аналізувався. У звітних матеріалах не зазначено складу та характеру першочергових і конкретних забруднюючих речовин і фільтраційних розливів, які можуть потрапити у водне середовище під час здійснення планової діяльності, у тому числі щодо можливого погіршення стану водних об'єктів та деградації водної біоти.

6. Не проаналізовані та не вказані заходів щодо запобігання та недопущення потрапляння гною в ґрунт і підземні води та виливу гною на поверхню ґрунтового покриву.

5. У представленому аналізі ОВД не у повному обсязі враховано вплив запланованої діяльності на стан атмосферного повітря, відсутня характеристика усіх викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря при провадженні запланованої діяльності (здійснення заправки паливом, ремонту техніки та обладнання, робота навантажувача та автотранспорту при вивезення вмісту гноєсховища, вивантаження тирси, торфу, піску).

6. Не в повному обсязі у звіті наведено відомості щодо оцінки можливого впливу на ґрунти з боку автотранспорту та техніки - трактор, навантажувач, кормороздатчик (заправка техніки та обладнання, стоянка автотранспорту,

майданчики, наявність твердого покриття). відсутній план заходів щодо попередження забруднення ґрунтів.

7. Які фактично заходи пропонує вживати розробник звіту, що забезпечать зменшення обсягів забруднюючих речовин і зменшення фізичних факторів та на яких газоочисних установках пропонується контролювати ефективність роботи і яке обладнання (марка, місце розташування) пропонується встановлювати з метою знезаражування повітря та знешкодження неприємних запахів.

8. Відсутня інформація про перенесення забруднюючих речовин від джерел тваринницьких ферм до населених пунктів Пряжів та Сінгури (за картою вітрів основний напрямок вітрів території тваринницьких ферм поширюється на захід (18,9% в рік) і північний захід (17,6%), південний схід (13,5%) і південь (12,8%);

9. Також в звіті прийнято рішення щодо використання води зі свердловин № 1 та № 2 тільки на виробничі потреб, не вказані відстані де розташована артезіанська свердловина номер 2 і які заходи передбачені для можливого забруднення водоносних горизонтів. Не зрозуміло чому розробник пропонує дотримуватися зон санітарної охорони артезіанських свердловин, коли в звіті він зазначає, що для артезіанської свердловини номер 2 зона санітарної охорони не передбачена.

Наявна інформація та дані з оцінки впливу діяльності на компоненти довкілля, наведений у звіті, не дають можливості у повному обсязі дає можливість дослідити вплив на довкілля планованої діяльності з розведення норки на звірофермі ТОВ «Профуна», та визначити допустимість чи обґрунтувати недопустимість провадження даної планованої діяльності і визначити екологічні умови її провадження.

Враховуючи вищевикладене, Департамент екології дійшов висновку, що суб'єкт господарювання подав неповний пакет документів, необхідний для отримання оцінки впливу на довкілля, а тому не може визначити допустимість планованої діяльності. Відтак, відповідно до вимог пункту "в" частини 1 статті

4 Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності", Бюро відмовило у видачі висновку з оцінки впливу на довкілля.

ГО "Стоп корупції", ГО "Клуб Сінгурівського водосховища", мешканці громад сіл Сінгури та Кодня, Державна екологічна інспекція Поліського округу в адміністративній справі за позовом про припинення діяльності у відкритому судовому засіданні. Розглянувши справу, Житомирський окружний адміністративний суд 05 листопада 2020 року тимчасово зупинив діяльність Товариства з обмеженою відповідальністю "Профуна" іменем України в частині будь-якого використання (експлуатації) стаціонарних джерел викидів забруднюючих речовин - сараїв № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 звіроферми за адресою Вирішили: за адресою: Житомирська область, Житомирський район, Синглівська сільська рада, Комплекс будівель та споруд № 28, корпус 1, де утримуються, відгодовуються та розводяться хутрові звірі - норки, призупинити діяльність Товариства з обмеженою відповідальністю "ПРОФУНА" щодо вищезазначених об'єктів до отримання Товариством з обмеженою відповідальністю "ПРОФУНА" позитивного висновку з оцінки впливу на довкілля до отримання.

Із системного аналізу вказаних правових норм суд дійшов висновку, що викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами можуть здійснюватися лише після отримання дозволу. При цьому, якщо такий дозвіл у суб'єкта господарювання відсутній, то його господарська діяльність може бути обмежена, заборонена, зупинена або припинена. Також дозвіл має отримуватись лише на стаціонарні джерела викидів забруднюючих речовин.

В ході розгляду справи судом встановлено, що проект організації санітарно-захисної зони відповідачем не розроблявся та санітарно-захисна зона навколо вказаних виробничих майданчиків не встановлювалася, що є порушенням наведених правових норм.

Суд ухвалив тимчасово зупинити діяльність Товариства з обмеженою відповідальністю "ПРОФУНА" щодо будь-якого використання звіроферми за

адресою: комплекс будівель та споруд 28, корпус 1, Сінгурівська сільська рада, Житомирська область, Житомирський район, де здійснюється утримання, відгодівля та розведення хутрових звірів - норок Цех з виробництва кормів з морозильними камерами та складськими приміщеннями за адресою: вул. Зарічуна, 83, с. Сінгурій, Житомирський район, Житомирська область.

- До моменту розробки ТОВ "ПРОФУНА" проекту організації санітарно-захисної зони для вищезазначених об'єктів;

- Товариство з обмеженою відповідальністю "ПРОФУНА" отримує висновки державної санітарно-епідеміологічної експертизи на розроблений проект організації санітарно-захисної зони вищезазначених закладів;

- організація Товариством з обмеженою відповідальністю "ПРОФУНА" санітарно-захисної зони вищезазначених об'єктів [30].

Висновки до розділу 3:

1. Наявна інформація та дані з оцінки впливу діяльності на компоненти довкілля, наведений у звіті, не дають можливості у повному обсязі дослідити вплив на фактори навколишнього середовища.

2. Діяльність ТОВ "ПРОФУНА" здійснювала без організації санітарно-захисних зон, що є порушенням вимог Закону України.

3. Фактично ТОВ "ПРОФУНА" проводила будівельні роботи на землях водного фонду, в тому числі в межах прибережної захисної смуги, що заборонено чинним законодавством України.

ВИСНОВКИ

1. Наявна інформація та дані з оцінки впливу діяльності на компоненти довкілля, наведений у звітах, аналітичних матеріалах не дають можливості у повному обсязі дослідити вплив на довкілля при реалізації планованої діяльності з розведення норки на звірофермі ТОВ «Профуна», розташованої за межами населеного пункту на території Житомирського району та визначити допустимість чи обґрунтувати недопустимість провадження даної планованої діяльності і визначити екологічні умови її провадження.

2. Враховуючи вищевикладене, департамент екології та природних ресурсів встановив, що суб'єкт господарювання подав неповний пакет документів, необхідних для отримання висновку з оцінки впливу на довкілля, а тому не міг визначити, чи може планована діяльність бути дозволеною, чи ні. Тому, відповідно до вимог статті 4.1.5 Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності", Департамент відмовив у видачі висновку з оцінки впливу на довкілля.

3. Діяльність ТОВ "ПРОФУНА" здійснювала без організації санітарно-захисних зон і проведення, що є порушенням вимог Закону України "Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення" з метою дотримання вимог діючого законодавства ТОВ "ПРОФУНА" зобов'язане забезпечити проведення робіт по проектуванню та здійсненню заходів щодо організації відповідного виду санітарно-захисної зони на кожному із зазначених вище об'єктів, що ним на даний момент не здійснено.

4. Діяльність ТОВ «ПРОФУНА» здійснювала викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря внаслідок використання шедів № 11-16 (з огляду на утримання в них норок), які не включені до переліку неорганізованих джерел викидів, визначених у раніше отриманих дозволах на викиди забруднюючих речовин та за відсутності окремого дозволу на такі викиди, що є порушенням вимог чинного законодавства України, Підприємство повинно також відповідати за організаційні, економічні, технічні та інші заходи, що

забезпечують дотримання вимог стандартів екологічної безпеки, нормативно-правових актів у сфері охорони атмосферного повітря та дозволів на викиди забруднюючих речовин.

5. В ході розгляду справи Житомирським Адміністративним судом суд прийняв рішення тимчасово зупинити діяльність Товариства з обмеженою відповідальністю «ПРОФУНА» в частині будь-якого використання звіроферми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Електронний ресурс. – 2015. – Режим доступу до ресурсу:<https://life.pravda.com.ua/society/2018/10/29/233861/#:~:text=Науковці%20Інституту%20агроекології%20і%20природокористування,%20С%20які%20знижують%20родючість%20ґрунтів.>
2. Електронний ресурс. – 2014. – Режим доступу до ресурсу:<https://www.wearefur.com/responsible-fur/farming/fur-farming-europe/>
3. Електронний ресурс. – 2017. – Режим доступу до ресурсу:<https://agricultureandfood.dk/danish-agriculture-and-food/mink-and-fur>
4. Електронний ресурс. – 2018. – Режим доступу до ресурсу:<https://agricultureandfood.dk/danish-agriculture-and-food/mink-and-fur>
5. Електронний ресурс. – 2019. – Режим доступу до ресурсу:<https://www.wearefur.com/responsible-fur/farming/fur-farming-eurasia/>
6. Електронний ресурс. – 2021. – Режим доступу до ресурсу:<https://downloads.usda.library.cornell.edu/usdaesmis/files/2227mp65f/0c483v89c/fq9786037/mink0719.txt>
7. [Електронний ресурс. – 2019. – Режим доступу до ресурсу:<https://oec.world/en/profile/hs92/4301/>
8. Електронний ресурс. – 2018. – Режим доступу до ресурсу:<https://www.ecoleague.net/pres-tsentr-vel/novyny/2019-rik/zhovten/item/1636-hromadski-slukhannia-stosovno-obhovorennia-zvitu-z-otsinky-vplyvu-na-dovkillia-planovanoi-diialnosti-norkovoi-fermy-tov-profuna>
9. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 № 2059-VIII.
10. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 № 1264- XII.
11. Про природно-заповідний фонд: Закон України від 16.06.1992 № 2456- XII.

12. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16.10.1992 № 2707-ХІІ.

13. Про відходи: Закон України від 05.03.1998 № 187/98-ВР.

14. «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» Закон України від 09.06.2000 № 1809- Ш.

15. «Про охорону археологічної спадщини»: Закон України від 18.03.2004 № 1626-ІV.

16. Кодекс України про надра від 27.07.1994 № 132/94-ВР.

17. Водний кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР.

18. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-Ш.

19. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.

20. Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля: Постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1026.

21. Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля: Постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 989.

22. Про затвердження Інструкції про загальні вимоги до оформлення документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для підприємств, установ, організацій та громадян- підприємців: Наказ Мінприроди України від 09.03.2006 № 108.

23. Про затвердження державних санітарних правил «Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України»: Наказ МОЗ України від 02.02.2005 № 54.

24. Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів: Наказ МОЗ України від 19.06.1996 № 173.

25. ДНАОП 2.1.20-1.04-98 Правила охорони праці для господарств звірівництва.

26. Про затвердження гігієнічного нормативу «Перелік речовин, продуктів, виробничих процесів, побутових та природних факторів, канцерогенних для людини»: Наказ МОЗ України від 13.01.2006 № 7.

27. Про затвердження переліку особливо цінних груп ґрунтів: Наказ Держкомзему України від 06.10.2003 № 245.

28. Про затвердження Методики розрахунку викидів забруднюючих речовин та парникових газів у повітря від транспортних засобів: Наказ Держкомстат України від 13.11.2008 р. № 452.

29. «Список орієнтовних безпечних рівнів впливу (ОБРВ) хімічних речовин в атмосферному повітрі населених місць» (Постанова Державного санітарного лікаря України від 15 квітня 2013 р. № 9).

30. [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу:<https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-docume>